

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

CHURCHILLOVI SPOMINI IN JUGOSLOVANSKA VSTAJA 27. MARCA

V politični reviji "Vprašanje naših dni," ki izhaja v Ljubljani, komentirajo o najnovejši knjigi Churchillovih vojnih spominov. Tam čitamo:

Po drugi svetovni vojni je izšla cela vrsta spominov, dnevnikov in podobnih publikacij evropskih in ameriških državnikov in politikov iz predvojnih in vojnih časov. Najobsežnejši med vsemi so "Spomini na drugo svetovno vojno" Winstona Churchilla, bivšega predsednika angleške vlade (doslej so izšli trije zvezki po dve knjigi; napovedana sta še dva zvezka).

Winston Churchill, ki bolj ali manj v kronološkem vrstnem redu obravnava dogodke od leta 1919, se v enajstem poglavju pete knjige, ki ima naslov "Velika zveza," podrobno ukvarja s problemom ustanovitve protihitlerjevske balkanske koalicije, v kateri naj bi bile po angleških načrtih Turčija, Grčija in Jugoslavija. Posebna pozornost je posvečena v tem poglavju 27. marcu 1941.

Osnovna linija Churchillove razlage je tale:

V začetku leta 1941 je storila Velika Britanija vse, kar je bilo v njenih močeh, da bi prišlo do koalicije balkanskih držav, ki še niso bile pod nadvlado Nemčije, koalicije, ki bi bila dovolj močna, da bi zajezila nadaljnje prodiranje Nemčije na Balkan bodisi po mirni poti—če bi se Nemčija ne drznila napasti koalicije bodisi z vojnimi operacijami—če bi Hitler napadel le eno izmed članic koalicije. Jugoslovanska vlada Dragiša Cvetkovića, ki se je ustrašila Hitlerjevskih groženj, pa je onemogočila uresničenje tega načrta, se odločila za linijo sporazumevanja z Nemčijo in se naposled pridružila Trojnemu paktu.

Toda takšna politika je zadela v Jugoslaviji na odločen odpor. Že konec leta 1940 je začela skupina oficirjev z generalom Simovićem na čelu, ki je bila nezadovoljna s politiko kneza Pavla in Dragiša Cvetkovića, združevati svoje sile, da bi izvršila državni prevrat, če bi se Jugoslavija pridružila Trojnemu paktu.

26. marca, po vrnitvi Dragiša Cvetkovića in Cincar-Markovića z Dunaja, "se je vest o strašni katastrofi ko grom razširila po kavarnah Beograda in po beograjskih krogih." Drugi dan je general Simović začel akcijo. Vlada Dragiša Cvetkovića je bila strmoglavljena, namestništvo je moralo odstopiti in Peter Karadjordjević je zasedel prestol. Ta korak, ki ga je storila "čvrsto združena skupina srbskih oficirjev nacionalistov," je sprožil vihar navdušenja. Prišlo je do spontanih manifestacij velikanskega obsega.

Komunistična partija Jugoslavije ni imela nobene zveze s temi dogodki.

V Nemčiji niso pričakovali, da se bodo stvari zasukale tako. Hitler je pobesnel v pravem pomenu te besede. Takoj je sklical sejo generalštaba in zaukazal "pripraviti vse potrebno, da se Jugoslavija uniči vojaško in kot narod." (Iz zapisnika s seje nemškega generalštaba z dne 27. marca 1941).

Angleški zunanji minister Anthony Eden je bil na dan strmoglavljenja Cvetkovićeve vlade na Malti in prav tedaj se je pripravljala odpotovati v Anglijo. Ko je zvedel za dogodek v Beogradu, se je vrnil v Atene in nameraval obiskati tudi Beograd. Toda . . . general Simović ni imel poguma, da bi ga sprejel. Bal se je, da bi s tem še bolj razjaril Hitlerja. Vsi napor Anglije, da bi preprečila novo jugoslovansko vlado, naj sama, ne da bi čakala na akcije Nemčije in njenih zaveznikov, takoj začne vojne operacije, napade od zadaj italijanske čete v Albanijo, jih uniči in tako dobi bogat vojni plen, potem pa začne v severnejših delih države gverilsko vojno, so bili zaman.

V Beogradu je bilo vse narobe, brez moči. Člani vlade niso verjeli, da je nemški napad na pragu, in niso hoteli podpisati nobenega sporazuma z Anglijo. Rusija, na katero se je obrnila jugoslovanska vlada, ji ni hotela, zaradi svojih obveznosti nasproti Nemčiji pa tudi ni mogla nuditi nobene pomoči. Šele v noči med 5. in 6. aprilom je bil podpisan v Moskvi formalni pakt o prijateljstvu, in to je bilo vse. Drugi dan je Nemčija začela napad in v nekaj dneh je Jugoslavija izginila z zemljevida.

Tako opisuje Churchill dogodek, ki so privedli do 27. marca in do zloma Jugoslavije.

(Konec jutri)

Pisatelj Jurij M. Trunk - osemdesetletnik

"Slovenski poročevalec" je v svoji izdaji z dne 4. oktobra objavil naslednji članek izpod peresa Julija Felaherja o znatnem slovenskem duhovniku v Zedinjenih državah in veščaku na polju koroškega vprašanja.

Vsako obletnico plebiscita na Koroškem so avstrijski šovinisti zlorabljali za hujskanje proti zavednim Slovincem. Za letošnjo obletnico pa se pripravljajo že od decembra 1949, ko je koroški deželni zbor določil 100.000 šilingov za proslavo. Tako avstrijski šovinisti s podporo avstrijskih uradnih krogov pod geslom "ljubezni do koroške domovine" širijo velenostno propagando in sejejo nacionalno nestrpnost in mržnjo proti koroškimi Slovincem, hkrati pa žalijo Jugoslavijo.

Bučne plebiscitne proslave, ki so v oktobru organizirane po vsej Slovenski Koroški, so zgolj povečevanje nasilja, ki je povzročilo toliko težkih žrtv med koroškimi Slovinci. Med te žrtve štejejo tudi koroškega pisatelja Jurija M. Trunka iz Bač ob Baškem jezeru, ki je letos 1. septembra slavil svojo 80. letnico.

Jurij Trunk je nedvomno ena izmed pomembnih osebnosti v narodnem in kulturnem življenju koroških Slovincov v zadnjih 50 letih. Rodil se je 1. septembra 1870 v Bačah ob Baškem jezeru. Po dohodu ljudski šoli v Ločah je obiskoval gimnazijo v Beljaku in Celovcu, kjer je leta 1891 maturiral. Leta 1895 je zapustil celovško bogoslovje. Služboval je po raznih krajih Slovenske Koroške: v Vetrinju, Smohorju v Ziljski dolini, Dravogradu, Kazazah, Višarjah, Smihelu pri Pliberku.

Že na svojem prvem službenem mestu v Vetrinju je prišel zaradi narodnostnega vprašanja koroških Slovincov v spor s svojim predstojnikom dr. Amshelom. Zaradi tega ga je celovški ordinariat kaznoval s sedemdnevni hišnim zaporom v nekem samostanu v Celovcu in ga premedil iz Vetrinja v Smohor. Od 1. septembra 1904 dalje je vodil slovensko faro v predmestju Beljaka—na Peravi. Kmalu je postal duša slovenskega prosvetnega in političnega življenja v Beljaku. Gmotno je podpiral siromašne slovenske dijakke, ki so študirali na gimnaziji v Beljaku in Celovcu, ter ustanovil dijaško podporno društvo "Drava."

Nemški nacionalnim šovinistom v Beljaku je bil Trunk vse od leta 1904 trn v peti. Ti krogi so izrabili protislovensko gonjo za prvo svetovno vojno in ovadili Trunka komandi 8. avstrijske armade v Beljaku, češ da je jugoslovanski agent. Začetek leta 1916 je bil na ukaz avstrijske vlade zaradi veleizdaje aretiran in pri vojaškem sodišču v Beljaku v preiskavi. Čeprav mu niso mogli dokazati krivde, so ga aprila 1916 konfinirali na Jezerškem.

Dne 1. januarja 1917 je Trunk prevzel župnijo v Borovljah. Sodeloval je pri majniški deklaraciji in po zlomu Avstrije delal za priključitev Koroške k Jugoslaviji. Pomagal je pri organizaciji narodnih svetov v Rožu. V aprilu 1919 je moral iz Borovljah zbežati pred ropajočimi nemškimi tolpmi v Slovenijo. Maja 1919 je odšel kot izvedenec za Koroško z jugoslovansko mirovno delegacijo na mirovno konferenco v Pariz. Ko se je vrnil iz Pariza, je aktivno posegel v plebiscitno propagando v Rožu, od junija 1920 pa je bil član jugoslovanske plebiscitne delegacije v Celovcu. Zaradi svojega odločnega nastopa za pravice koroških Slovincov se je

pri celovškem škofijstvu nakopal smrtno sovražnike. Ordinariat mu je po plebiscitu prepovedal vrnitev na župnijo Borovlje in ga upokojil.

Že v svoji mladosti se je Trunk uvrstil med stalne dopisnike "Mira," političnega lista koroških Slovincov. Leta 1898 je začel objavljati svoje spise, najprej nabožne vsebine. Leta 1904 je obelodanil knjigo "Bodi svoje sreče kovač," ki jo je izdala Mohorjeva družba v Celovcu in v kateri je zbral koristne nasvete za vsakdanje življenje.

Trunk je v svojem življenju tudi mnogo potoval. V februarju leta 1906 je bil v Egiptu in Jeruzalemu. Vtise s tega potovanja je opisal v knjigi "Na Jutrovenem," ki jo je izdala Mohorjeva družba v Celovcu leta 1908. Manjše spise in razne spise s potovanj je objavil v slovensčini in nemščini v raznih časnikih in koledarjih. Spomladi leta 1909 je odpotoval v Ameriko, kjer je obiskal Jukan-Pacific razstavo. Jeseni leta 1909 je drugič potoval v Ameriko po naročilu Mohorjeve družbe. Vtisi s prvega potovanja od New Yorka do Pacifika so zbrani v Trunkovem spisu "Quer durch Amerika," ki jo je izdala Jožefova knjižna založba v Celovcu.

Tisti čas je v Trunku tudi dozorela misel, napisati razpravo o slovenskem priseljevanju v Ameriko in Kanado. V maju 1911 je potoval v Kanado, v septembru istega leta pa v New York. Potovanja sta veljali študiju in proučevanju slovenskega priseljevanja in zbiranju tvarine za njegov obširni spis "Amerika in Amerikanci," ki je začel izhajati v mesečnih snopičih v njegovi samozaložbi.

Ko ga je po plebiscitu celovški škofijški ordinariat upokojil, se je preselil iz Borovlj v Celovec. V januarju 1921, ko so Nemci po plebiscitu uničili vse prosvetne in gospodarske ustanove ter ves tisk koroških Slovincov, je začel Trunk izdajati v Celovcu slovenski list—24-dnevnik—"Glas pravice." V časopisu je objavljaval slovenske in nemške članke v obrambo najosnovnejših pravic koroških Slovincov. Zaradi odločnega stališča, ki ga je zaostopal v tem listu, so koroški šovinisti Trunka večkrat napadli na celovških ulicah. Ker ni bil več varen življenja, se je julija 1921 iselil v Ameriko.

V Ameriki je bil najprej župnik na ruski župniji v Berwicku, North Dakota. Pisal je v razne časopise članke in razprave. Zbral je svoje spomine na svetovno vojno in koroški plebiscit, ki jih je objavil v mesečniku "Ave Maria" in so izhajali od 15. septembra 1922 do 15. oktobra 1923.

Avgusta 1924 je prevzel Trunk slovensko gorsko župnijo v Leadvillu, Colorado (3.050 metrov nad morjem), kjer je znana rudarska naselbina. Od leta 1926 dalje pa do 1. septembra 1946, ko je list "Amerikanski Slovenec" v Chicagu prenehal izhajati, je bil skozi 20 let njegov marljiv sotrudnik. Pošiljal je redno uvodne članke in pisal pod rubriko "Pisano polje" politične glose o svetovnih dogajanjih ter dnevnih problemih. Od novembra 1946 dalje pa do danes objavlja pod isto rubriko "Pisano polje" svoje glose k dnevnim dogodkom v mesečniku "Fraternal Voice," ki je glasilo Zapadne slovanske zveze v Denverju, Colorado.

Septembra 1946 je šel Trunk v pokoj in se preselil iz Leadville-a Colo., v San Francisco, Cal., kjer sedaj živi. Od junija 1947 objavlja v dnevniku "Glas naroda"—listu slovenskih delavcev v Ameriki, ki izhaja v

New Yorku—svoja opazovanja ter politične glose pod rubriko "Pisana trata," pod šifro Zavrnikov. Tu objavlja Trunk politične glose k dnevnim dogodkom, ostro pa bica tudi novo nacistično gibanje v Avstriji in preganjanje koroških Slovincov.

Konec tega meseca izidejo Trunkovi "Spomini" v založbi Mohorjeve družbe v Celju. Pri redakciji tega spisa je sodeloval še pisatelj Prežihov Voranc, ki se je zelo pohvalno izrazil o njih. "Spomini" bodo važni za kronista, ki ga zanimajo razmere na Koroškem v dobi Avstro-Ogrske, posebno pa pred koroškim plebiscitom in med njim. V rokopisu ima pripravljeno obširno razpravo "Amerika," v kateri obravnava prvenstveno gospodarske probleme Združenih držav s posebnim pogledom na sedanji svetovni položaj.

Opis Trunkovega izredno zanimivega in razgibnega življenja ne bi bil popoln, če ne bi posebej poudaril, da je v drugi svetovni vojni ostal zvest svojem ljudstvu in od vsega početka dalje stal na strani revolucionarnega gibanja jugoslovanskih narodov ter tolmačil veličino njihove osvobodilne borbe v ameriški javnosti.

Prežihov Voranc je ovekovečil Trunka v svojem spisu "Tam, kjer teče bistra Drava . . ." v katerem je napisal: "Pod Peravo, tem beljaškim predmestjem, kjer je župnik Jurij Trunk še pred desetletji slovenski pridigal, se izliva v Dravo reka Zilja. Trunk je bil leta 1919 na mirovni konferenci v Parizu kot koroški strokovnjak. Ko je zvedel, da bo na Koroškem plebiscit odločal . . . je začel na ves glas kleti mirovno konferenco: 'Hudič naj vzame vso to bando!'"

OBNAVLJANJE POČENIH ZVONOV

Kakor hitro počli zvon, izgubi lep zvok. Nekdaj so počene zvonove raztalili, ker jih niso mogli več popraviti. Ni tako velika škoda kadar predelamo manjše zvonove. Mnogokrat se pa uničijo tudi taki zvonovi, ki imajo velikansko zgodovinsko vrednost ter se odlikujejo po krasnem zvoku in umetniški izdelavi. Vendar so sedaj ugotovili strokovnjaki kako lahko take zvonove popravljamo. V varilni šoli tovarne barv Bayer v Leverkusenu u so v poslednjih treh letih raziskav izpeljali postopek, s katerim so rešili znameniti Tillyjev zvon iz Koelna. Kljub temu, da je bil ta zvon izredno močno poškodovan zaradi bombardiranja v pretekli vojni, se mu je zopet vrnil njegov značilni zvok.

Ta zvon ima svojo zgodovino. Ko je v tridesetletni vojni cesarjev maršal Tilly v bitki proti švedskemu kralju Gustavu Adolfu osvojil leta 1631 mesto Magdeburg, je dal zaplenjene topove uliti in talmo topovskega bronca poslal kot darilo mestu Koeln, da iz tega bronca izdelajo zvon. Leta 1950 so odkopali ta zvon iz ruševin cerkve, v kateri je Tillyjev zvon visel. Zvon je imel dve veliki razpoki. Ena je bila dolga skoraj en meter, na nasprotni strani pa je bila razpoka dolga 1,35 m.

Zvonarski strokovnjaki so se takoj odločili, da rešijo ta zvon. Vendar kako? Že pred dolgimi leti so si kovinarji zamislili, da bi z varjenjem popravljali počene zvonove. Vendar niso imeli z električnim varjenjem sreče. V bronu je določena količina kositra (cina), ki v vročem obločnem plamenu zgori. Tako se spremeni sestava zvonarske zlitine, zvonov glas pa izgubi lep zvok. Vendar se zvonu ne povrne lep zvok niti takrat, kadar zvarimo razpoko s katerokoli drugo kovino. Zvon "ozdravimo" lahko le tako, da razpoko zalijemo z zlitino, ki je popolnoma iste kemijske sestave ka-

kor zvon. Zato so najprvo napravili v Leverkusenu kemijsko analizo bronca Tillyjevega zvonca. Ugotovili so, da sestoji ta zlitina iz 78,4 odst. bakra, 17,7 odst. kositra, 2,9 odst. bakra in 0,9 odst. cinka. Nadalje so ugotovili kemiki, da so v zlitini tudi sledovi mangana, ki ima precejšen pomen za zvonovino. Ko so vedli kemijsko sestavo Tillyjevega zvonca so izdelali palice iz popolnoma iste zlitine. Te palice so služile za zalitje zvonovih razpok.

Preden so pričeli z varjenjem, so podložili razpoke s ploščami iz grafitnega oglja. Zatem so zvon vseprek porisali s termokrom-svinčnikom ter ga vložili v ohišje iz šamotne opeke. Omenjeni svinčnik je namreč iz snovi, ki na določeni način spreminja barvo pri ugrevanju. Po barvi risov lahko takoj ugotovimo, na katero temperaturo je ugreval zvon. Tako so počasi ugrevali zvon na 150, 200, 300 in končno na 600 stop. C.

Ko je dosegel zvon to temperaturo je stopil v peč varilec, ki je bil oblečen v azbestno obleko, pokrit s čelado in za-

Pokrivala za potrebo in okras

Pokrivala za potrebo in okras pri nas, seveda, predstavljajo klobuki. Moški jih nosijo iz potrebe in navade, ženske pa bolj za okras. Povprečni odrasli moški kupi "poldrugi" klobuk na leto, povprečna ženska pa osem celih klobukov. Tako vsaj trdijo Hat Research Foundation. Omenjena ustanova si tudi lasti en teden v oktobru kot "teden klobukov." V Ameriki imamo, kot znano, vse mogoče tedne in dneve posvečene temu ali onemu. To niso nikak zapovedani prazniki, niti soprazniki, ampak določeni časi za intenzivno propagiranje tega ali onega.

Skoro pri vseh narodih sveta so v navadi ene ali druge vrste pokrivala za glavo. Baje so celo Indijanci, pred prihodom belcev v Ameriko, nosili neke vrste pokrivala, dasi so bili drugače zelo pomanjkljivo ali sploh nič oblečeni. Mi, ki se ponašamo s tako zvano "zapadno civilizacijo," nosimo klobuke. Baje slovenski izraz "klobuk" izhaja iz turškega jezika; kakaj to, pisec teh vrstic nima pojma. Gotovo pa je, da je bil in je menda še na Slovenskem klobuk v visoki časti. Zbiti fantu klobuk z glave je pomenilo resen pretep. In s kakim veseljem so fantje, ki so doslužili vojake, zamenjali vojaško kapo za civilni klobuk!

V Zedinjenih državah je klobučna industrija leta 1949 iztržila nekaj nad 150 milijonov dolarjev, kar ni pes; posebno še zato ne, ker je velika večina moških klobukov izdelana iz zajčje dlake. Klobuki (razen športnih) imajo to odličnost, da so izdelani iz enega samega kosa, z izjemo traku. Vsi drugi deli oblačila sestojajo iz več skupaj sešitih kosov. Klobučinaste klobuke zamenjajo poleti slamniki, ki so iz slame ali iz raznih rastlinskih vlaken.

Med leti 1920 in 1930 so služatelji ameriških univerz zadali hud udarec klobučarski industriji, ko so v vedno večjem številu začeli promenirati brez klobukov. Za njimi so ta novi običaj povzeli drugi mladi in nekateri ne več mladi možje. Po preteku enega desetletja se je začel opuščati, dasi neko število moških, posebno mlajših, še vedno vztraja pri gologlavosti. Gori omenjena ustanova se je trudila, da gologlavce prepriča, da klobuki ne povzročajo plešavosti; da močni sončni žarki lahko priključijo sončarico; da moški brez klobuka sploh ni oblečen, itd. Največji vpliv pa je imela ugotovitev armadnih poskusov, da pokrivala prezervirajo telesno gorkoto. Odkrita glava da more izgubiti do 7% telesne gorkote z izžare-

ščitnimi očali. V razpoko je položil palico iz iste zlitine kakršno ima zvon ter jo s plamenom električnega varilnika raztalil. Tako se je razpoka popolnoma napolnila z rastaljenim bromom. Stena zvonca je bila zopet cela. To delo je trajalo celih 14 ur brez odmora. Za zalitje razpok so porabili 53 kg varilnih palic. Po dovršenem varjenju so zvon prav tako počasi ohladili kakor so ga ugrevali. Ko je bil ohlajen so ostrgali odvisne grebene strjenega bronca. Sedaj je prišel na pomoč še umetnik, ki je v zvonovino urezal pokvarjene napise in risbe.

Vsak zvon, ki ga pošljejo v popravilo v Leverkusenu, pregleda glasbeni strokovnjak. Ta mož ugotovi na vsakem delu zvonca z glasbenimi vilicami njegov glas. Najprvo udarja na določenem mestu zvonca z prstom, da z vajenim ušesom približno ugotovi ton. Zatem ugotovi z vso točnostjo ton zvonca z glasbenimi vilicami. Šele kadar ima zvon ugodno glasbeno spričevalo lahko pride zopet v uporabo.

Tanem. To pomeni, da če človeka zebe v glavo, ga zebe tudi v noge. V hladnem vremenu da je torej važno pokrivalo za glavo.

Klobukov je mnogo vrst. Ameriški izdelovalci klobukov jih imajo okoli 75 vrst in oblik za jesensko prodajo; za pomladno prodajo jih bo na razpolago 40 vrst; za poletje pa 45 vrst slamninkov. Izbira je torej velika. Izdelovalci klobukov pravijo, da je mogoče dobiti prave vrste klobuk za vsak obraz. (Hudomušnji trdijo, da se nekatereim obrazom ne poda noben klobuk). Vsekakor je značilno, da moški v bolj zrelih letih kupujejo klobuke istih oblik in barv leto za letom. Pri ženskah to ne drži. Tako vsaj pravijo tisti, ki se na take reči razumejo.

Zagovorniki nošnje klobukov tudi poudarjajo, da klobuk daje moškimi izrazito osebnost. Predsednika Abraham Lincoln si skoraj ne moremo predstavljati brez visokega cilindra, ki ima vzdevek stovepipe; predsednika Franklina D. Roosevelta si predstavljamo s širokokrajnim mehkim klobukom svetle barve; bivšega newyorškega župana La Guardia s širokokrajnim črnim klobukom; bivšega newyorškega guvernerja Al Smitha z rjavim polcilindrom, ki je znan pod ameriško označbo derby. Malokdo se spominja, kakšne kravate ali srajce ali hlače je nosil kak znameniti mož, toda nešteti ljudje se spominjajo njihovih klobukov.

V teku let se, kajpak, okusi glede moških klobukov izpreminjajo. Pred dobrih 40 leti je bil v naših vzhodnih in srednjezapadnih državah v modi polcilinder (derby). Le na zapadu so nosili širokokrajne mehke klobuke. Ta moda mehkih klobukov, dasi mnogih oblik, se je polagoma razširila preko vse dežele. Dandanes skoraj ni nikjer več moškega s polcilindrom na glavi. Evolucija gre naprej tudi pri moških klobukih.

—NOVA DOBA

ČEŠKOSLOVAŠKA ZUNANJA TRGOVINA V AVUGSTU

Letošnjega avgusta je Českoslovaška uvozila iz inozemstva blaga v vrednosti 2.958 milijonov Kčs in istočasno izvozila blaga za 363 milijonov Kčs. Od začetka leta do konca avgusta t. l. je čehoslovaški uvoz znašal 22.879 milijonov Kčs, izvoz pa 22.808 milijonov Kčs. Tako je trgovinska bilanca pasivna za 71 milijonov Kčs, medtem ko je bila trgovinska bilanca za isto obdobje lanskega leta pasivna za 1.332 milijone Kčs.

OD OSVOBODITVE SE JE RIBOLOV POVEČAL ZA 300 ODS.

Naš ribolov se je začel na-
črtovati leta 1946, ko so
z nekaj starimi ribiškimi čolni
ustanovili ribiške zadruge. Te
zadruge so dobile svoj večji
razmah pozneje, ko so v naših
ladjedelnih izdelali večje mo-
torne ladje. Ladjedelnice Lo-
šinj, Zadar, Žuhovo, Pula, Tro-
gir in Vranje so zgradile že
množico teh ladij z najmoderne-
jšimi napravami in vsem potreb-
nim orodjem, tako, da ribiči
danes nimajo več takšnih na-
porov kakor nekdanj, ko so lovi-
li ročno in brez modernih ri-
biških naprav. Teda so bili ve-
čini predvsem na lov v zalivih,
na odprto morje pa niso prišli.
Z motornim pogonom vržejo
mrežo v daljino do 600 metrov,
prav tako pa je na modernih
ladjah montiran motor za vla-
čenje in dviganje mrež, ki hkrati
dvigne iz vode tudi do 50.000
kg rib.

Ribiška ladja "Partizan" je
samo v treh dneh nalovila pet
in pol vagona rib, v štirih me-
seci pa je nalovila 175.077 kg.
Seveda je treba omeniti teh-
nično ribolova, katero naši ri-
biči dobro obvladajo in se lah-
ko kosajo z marsikatero drugo
državo. Francoski ribiški insti-
tut je povabil naše ribiče, da
pokažejo ne samo tehniko glo-
binskega ribolova, temveč tu-
di moderne naprave naših mo-
tornih ladij in precizno delo
mrež, ki jih za naše potrebe v
zadostni količini izdeluje tovar-
na mrež v Zadru.

Leta 1948 in lani je imelo
naše ribištvo še velike težave.
Kljub pomanjkanju večjih la-
dij, modernega orodja, poseb-
no pa ribiškimi strokovnjakov,
pa so plan pravočasno izpolnili.
Ker pa je ribištvo dobilo letos
mnogo novih ladij z vsemi po-
trebnimi napravami, poleg te-
ga je bil izšolan nov kader, so

drugimi državami, ki se že de-
setletja bavijo z modernim ri-
bolovom.

Od osvoboditve do danes se
je naš ribolov povečal za okrog
300%, tako da pride na prebi-
valca v državi en in pol do dva
kilograma rib na leto. Čeprav
imajo v Italiji ribolov dokaj
razvit in moderno opremljen,
so njihovi zalivi z ribami doma-
la že izčrpani. Po več tisoč ri-
biških ladij je iz leta v leto v
vsakem času lovilo v zalivih, pri-
tem pa niso mislili, da je poleg
ribolova potrebno tudi ribogoj-
stvo. To bi se zgodilo tudi pri
nas, če ne bi bilo načrtnega ri-
bolova. Pred vojno so tudi pri
nas lovili le v zalivih in vse le-
to. V prihodnjih letih, ko bodo
naše ladjedelnice zgradile še
več ribiških ladij, bomo lahko
pridobili še ogromno z ribami
bogatih sektorjev, obenem pa
bodo naši ribiči lahko prevzeli
tudi tista mesta v naših vodah,
kjer lovijo danes še tudi ribiči,
ki so napravili z našo državo
tozadevne pogodbe.

S tem se bo ribolov tako po-
večal, da bomo lahko, zadostili
vsem potrebam našega prebi-
valstva.

(Ponatis iz "Ljudske pravice")

NEVARNA POZICIJA

Načelniki držav, pa naj bodo
kralji, diktatorji ali predsedniki,
so vedno v nevarnosti pred na-
padalci. Na to nas je spet opo-
zoril poskušen napad na predse-
dnika Trumana dne 1. novembra.
Dosedaj so bili izvedeni ali pos-
kušeni napadi na sedem pred-
sednikov Zedinjenih držav; od
teh so bili trije ubiti in eden ra-
njen.

Predsednik Abraham Lincoln
je bil od napadalca Bootha
ustreljen 14. aprila 1865 v loži
gledališča. James A. Garfield
je bil 2. julija 1881 tako nevarno
obstreljen na železniški postaji,
da je na posledicah rane umrl.
19. septembra istega leta. Wil-
liam McKinley je bil na prostoru

Pan-ameriške razstave v Buffa-
lu obstreljen 6. septembra 1901
in je osem dni pozneje za posled-
dicami obstreljenja umrl.

Napad je bil izvršen na pred-
sednika Andrew Jacksona, pa
strelji niso zadeli in predsednik
je napadalca pretepel s palico.
Predsednik Theodore Roosevelt
je bil leta 1912 tekom svoje
kampanje v Milwaukeeju ob-
streljen, toda ne nevarno. Na
predsednika Franklina D. Roose-
velta je dne 15. februarja 1933
v Miamiu, Florida, streljal
anarhist Joseph Zangara. Strel
predsednika ni zadela, pač pa je
smrtno zadel čičaškega župana
Antona J. Cermaka, ki je bil v
predsednikovi družbi.

—NOVA DOBA

OBSOJENA ZARADI OD- PRAVLJANJA TELES- NEGA PLODA

Ljubljana, 9. sept.—Ana Ba-
bič, diplomirana babica iz Kri-
ževniške ulice v Ljubljani, je
bila doslej že petkrat kaznova-
na zaradi odpravljanja telesnih
plodov. Vendar se v svoji nepo-
mirljivi koristiljubni strasti ni
mogla sprijazniti s svojimi ob-
ljubami pred sodiščem, da bo s
tako "prakso" jenjala. Ponovno
se je namreč morala zagovar-
jati za 8 dokazanih primerov
odprave telesnega plodu. Ker se
je zavedala, da bi ji bila tla za
tako prepovedano ordinacijo v
njenem stanovanju preveč, si
je poiskala pomoči pri Tereziji
Rugelj iz Povšetove ulice. Z njo
se je dogovorila, da bo Ruglje-
va njej posredovala klientelo,
nakar bo Babičeva posameznim
nosečnicam na njenem stanova-
nju odpravila telesni plod. Ba-
bičeva je izvršila s pomočjo
Rugeljeve na njenem stanovanju
5 kriminalnih splavov ter v
vsakem primeru zahtevala od
svojih žrtev po 6000 din nagra-
de, od katerih je po 2000 din
odstopila Rugljevi.

Babičeva pa si je pribavljala
izreden vir dohodkov še izven
pomoči drugih posrednic. Sama
je na stanovanju neke svoje
prijateljice, ki je bila odsotna
iz Ljubljane, vsaj dvakrat od-
pravila telesni plod proti nagra-
di 2—3000 din in raznih živil.

Razen tega je izvrševala svoj
"poklic" tudi na stanovanjih
nosečih žena, kakor je kazensko
preiskovanje ugotovilo vsaj za
en primer.

Značilno je, da se je tudi Ba-
bičeva kot doslej podobno zago-
varjala, da je vršila kriminalne
splave iz usmiljenja. Kaj čudno
pa je bilo to usmiljenje, če so
ji morale posamezne nosečnice
plačevati težko prihranjene ali
celo izposojene tisočake. Zadnji
čas bi že bil, da bi se prepro-
sta in nerazgledana dekleta za-
vedla, da s takimi tujimi pose-
gi v svoje telo izpostavljajo v
nevarnost svoje zdravje ali celo
življenje. — Ljudsko sodi-
šče je Babičovo kaznovalo na 1
leto odvzema prostosti, dočim
je Rugljevi k prejšnji kazni do-
dalo še 3 mesece odvzema pro-
stosti.

BEG EVROPSKEGA KA- PITALA V JUŽNO AMERIKO

Po izbruhu korejskega spo-
pada je bilo iz Evrope prene-
senih okoli 300-400 milijonov
dolarjev v Urugvaj. Urugvaj je
po drugi vojni postal "švica za
zapadno poloblo". Dotok evrop-
skega kapitala v Urugvaj je
okrepil domačo valuto, ki je
poskočila od 2,80 peza za dolar.

TUDI FUNT REVALU- TIRAN?

Opazovalci spravljajo poto-
vanje angleškega ministra
Gaitskella, ki nadomestuje bol-
nega Stafforda Crippsa, v ZDA
za namenom angleške vlade, da
bi zopet revalutirala funt šter-
ling. Ta želja angleške vlade je
neverjetno posledica revalutaci-
je kanadskega dolarja. Anglija
mora namreč kupovati mnogo
surovin v Kanadi, kar bi pome-
nilo, da bi na podlagi sedanjega
kurza morala izdati znatno ko-
ličino dolarske valute. O zade-
vi bo britanski minister raz-
pravljal z ameriškim zakladnim
ministrom Snyderjem. Vesti o
revalutaciji funta šterlinga niso
še uradno potrdili in jo celo za-
nikali, dejstvo pa je, da je
vrednost britanskega denarja
že precej časa v porastu na
mednarodnih prostih borzah.

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.

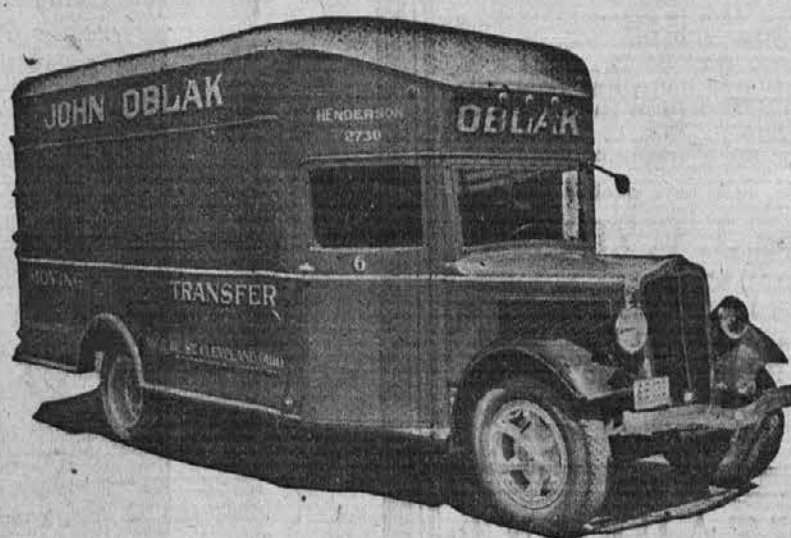
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVENUE

Pokličite:

ENdicott 1-0718

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi
ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba.
Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega
znanca

John Oblaka

1146 East 61st St. - HEnderson 1-2730

AVTI NAPRODAJ

**Izurjen voznik truka
za "dumpanje."**
Mora biti nad 45 let star.
Dobra plača.
Vpraša se na
1449 E. 66 ST.

HIŠE NAPRODAJ

4 SPALNICE IZPOD \$13.000
Tu je dobra hiša z velikimi so-
bami, moderno kuhinjo; tile kopal-
nico in zgotovljenim 3. nadst. In-
sulirana, plinska gorkota na vročo
vodo; garaža za 2 avta. Dober na-
kup.

Pazite za naše "napise dobrih
nakupov".
REEDS, INC. — ED 1-3616

Apartment poslopje
S 22 SOBAMI IN PRAZNIH
PROSTOROM ZA TRGOVINO.
SE PRODA HITREMU KUPCU PO
NIZKI CENI.
Vpraša se na
529 E. 107 ST.

TRGOVSKI LOKALI NAPRODAJ

GROCERIJA IN MESNICA
na vzhodni strani v Euclid, Ohio.
Nad \$80.000 letnega prometa;
vedno napreduje. Ne zamudite te
prilike. Lease. Prodaja se radi sla-
bega zdravja.
WM. H. TOWN
823 E. 222 ST. RE 1-8200
Realtor

SUNOCO SERVICE STATION

za "lease"
Na severo-vzhodni strani
Clevelanda; ima zelo velik
promet; družba vas trenira;
za intervju
se zglasite pri
MR. WHITING
na
3200 INDEPENDENCE RD.
po 6.30 uri zv., torek, 14. nov.
ali sredo 15. nov.

DELO DOBIJO ŽENSKE

**COMPTOMETER
OPERATORICA**
ŽENSKA ALI MOŠKA
PLAČA OD URE.
SUPERIOR FOUNDRY
3542 E. 71. ST. VU 3-8000

AVON
Naša BOŽIČNA DARILA so v
veliki zahtevi in odjemalci vedno
kličejo za posluho—delajte polni
ali delni čas in zaslužite si dobro
ob tej priliki; IZREDNA provizija
in bonusi.
CH 1-4262

BOŽIČNI DENAR
Gospodinja, zaslužite si v pro-
stem času \$1 do \$2 na uro; SEDAJ
JE ČAS, DA Z LAHKO ZASLUŽITE
EKSTRA DENAR; dobiček pri pro-
daji in bonusi.
CH 1-4263
za podrobnosti.

**BIVŠE
IN NOVE
VOZNICE
TAKSIJEV**

Yellow Cab družba sedaj ponovno
uposljuje bivše voznice taksijev,
ki so zapustile svoje službe
za zadovoljivim rekordom.

Provizija
Pokličite **MR. WILKINS**
PROspect 1-3188
za nadaljna pojasnila

**YELLOW
CAB CO.**
2020 West 3rd St.

ŽENSKO
ZA LAHKO TOVARNISKO
DELO.
Zglasite se v sobi št. 110
1200 W. 9 ST.
Mrs. RICKETTS

DOBRI ZIDARJI DOBE DELO

pri

THE H. K. FERGUSON CO.

DOLGOTRAJNO DELO

ZAVAROVANJE RADI VREMENA

DOBRA PLAČA OD URE

Na zapadni strani — **FORD ENGINE PLANT**
Brookpark Rd.Vprašajte za **ARCHIE MacFARLANE**
Na južni strani — **FORD PARTS PLANT PROJECT**
5800 Grant Ave.Vprašajte za **FRANK RHEIN**
Na vzhodni strani — **OSBORN MFG. CO.**5400 Hamilton
Vprašajte za **CONRAD HJALMARSON**

DELO DOBIJO MOŠKI

**TOOL and DIEMAKERS
and MACHINE HANDS**

Delo za podnevi ali zvečer; plača
od ure in nadurno delo.
Pokličite
PO 1-7183

INTERNAL GRINDER

Precizno delo; mora si sam
vzpostaviti delo; plača od
ure poleg visoke incentive
plače; 45 ur tedensko.

LE ROI CO.
12500 Berea Rd.

DEČKI

za delo polni čas; 16 do 18
let stari; plača od ure.

Zglasite se osebno

Mr. MANGUS

WESTERN UNION**TELEGRAPH CO.**

2084 E. 9th St., vhod zadaj

AIRCRAFT MACHINISTS

MILLING MACHINISTS

RADIAL DRILL PRESSES

ENGINE LATHES

CARBIDE

TOOL GRINDERS

LIBBY

TURRET LATHES

Si morajo sami vzpostaviti delo in
obratovati svoje stroje.
Visoka plača od ure.
Uposljevalni urad odprto dnevno
od 8.30 do 4. pop.; ob sobotah od
8. do 12. opoldne.

THE

CLEVELAND PNEUMATIC

3781 EAST 77th STREET

od Broadway

TURRET LATHE

ZA WARNEY & SWASEY
Najvišja plača od ure in od
komada.

WEST STEEL CASTING CO.
805 E. 70 St.,
severno od St. Clair Ave.

TOOLMAKERS

MAŠINISTI

TURRET LATHES

45 ur tedensko poleg visoke
plače od ure.
Samo izurjeni moški se naj
priglasijo
REPUBLIC MFG. CO.
West 77th blizu Franklin

POMETAČI

**ODVAŽALCI ODREZKOV
SVINCA**
40 ur tedensko—stalno delo
The Cleveland Pneumatic Tool Co.
3781 E. 77 St., od Broadway

KOVAČI

za Hammer Smith Flat Forge;
stalno delo.
Plača od ure, poleg bonusa.
THE MACHINERY FORGING CO.
5415 Hamilton Ave.
HE 1-0153

STROJNI OPERATORJI

TOOL MARKERS

Dobra plača od ure —

poleg nadurnega dela.

Podnevi in ponoči.

Zvečer po dogovoru.

KIFFER TOOL & DIE, INC.

5601 TILLMAN AVE., N. W.

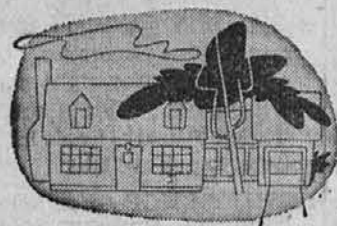
Proda se dva avta

Buick izdelka — leta 1940 in 1947
Proda se radi odhoda k vojakom.
V dobrem stanju.
Za podrobnosti pokličite
EN 1-4280

Naročaste, širite in čitajte
"Enakopravnost!"

PICK YOURS!

We'll get it for you "wholesale"!

A home in the country?

DOWN PAYMENT . . . \$2,000
OUR PRICE . . . \$1,500

A business of your own?

ESTIMATED CAPITAL . . . \$10,000
OUR PRICE . . . \$ 7,500

College for Bob?

ESTIMATED COST . . . \$2,000
OUR PRICE . . . \$1,500

Retiring to a small farm?

ESTIMATED COST . . . \$15,000
OUR PRICE . . . \$11,250

A trip to Europe?

ESTIMATED COST . . . \$1,500
OUR PRICE . . . \$1,125

You figure it out. A Bond that costs you \$18.75
today, pays you \$25 ten years from today. Stash
away \$75 today and that Bond is worth a full
\$100 in ten short years. And if you think they
aren't short years, just look back for ten. How
many of the long-range plans you made then
have you accomplished today?

Only one thing stopped you then. One quick

decision will get you started now.

Make that decision today! Sign up now for the
Automatic Payroll Savings Plan. You'll never
miss it if you do, never have it if you don't.
(If you're not on a payroll, make arrangements
to save a Bond a month at your local bank.)

Whatever you want . . . you can buy at a dis-
count with U. S. Savings Bonds.

**AUTOMATIC SAVING IS SURE SAVING—
U. S. SAVINGS BONDS**

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of
Treasury Department and Advertising Council.

UDOVICA

POVEST IZ 18. STOLETJA

Napisal: I. E. Tomić

Poslovenil: Štefan Klavs

I.
Točno ob deseti uri popoldne, osemnajstega malega travna 1. 1754 so zazvonili, kakor po dogovoru, vsi zvonovi v vseh cerkvah gornjega mesta Zagreba.

Iz zvonika cerkve sv. Marka, očetov Jezuitov, kapucinov in sester sv. Klare so se oglašali zvonovi, kakor že dolgo ne prej. Pred mesnicami so stajali ljudje v gruč po pet, po šest meščanov, ki so si malo prej kupili sveže govedine; zbrali so se tukaj na skupen pogovor.

"Kaj za vraga toliko zvonil!" je vprašal svoje someščane krojaški mojster Tucibat, ki je bil zadnji pristopil h gruč.

"Eh kaj," mu je odgovoril čevljar Krapinec... danes se darujejo zadušnice za pokojnim asesarjem Magdičem, ki smo ga včeraj pokopali v cerkvi sester sv. Klare.

"Glej no, v vseh cerkvah zvonil!" je kimal z glavo mojster Tucibat, ki je hotel nekaj povedati, a sam ni vedel kaj.

"Bogatinu zvonijo vsi zvonovi, a revežu komaj eden. Tako je na svetu, prijatelj!" je pristavil čevljar Krapinec in odšel domov, in za njim še drugi meščani. Čeprav so jih zvonovi iz tako bližnjih cerkva vabili, da stopijo v božji hram in tamkaj pomolijo za dušo pokojnikovo, se vendar oni niso odzvali temu pozivu, ampak so hiteli domov, da čim prej izročijo svojim gospodinjam govedino, katere niso jedli vsak dan.

Včeraj so pač bili pri pogrebu plemenitega gospoda asesorja, in zato so bili dobro plačani. Vsi gornjemestni cehi so bili na pogrebu, a uduva jim je dobro plačala za to čast; poslala je vsakemu društvu deset zlatih cekinov. K zadušnicam jih ni nihče vabil, in tudi nihče jim ni nič obljubil — kaj naj hočejo tamkaj? Dovolj bo ugledne gospode in plemičev, med katere je spadal pokojnik. Ti napolne cerkve in molili bodo za mir in pokoj njegove duše. V tem računu se niso prevarili spoštovani "purgarji", ker ves boljši svet je napolnil cerkve, kjer so imele biti isti čas zadušnice, spojene z vso svečanostjo.

Največ ljudi je bilo v cerkvi sester sv. Klare, kjer so pokopali včeraj pokojnika v cerkveno raven, in kamor pride danes

udova z deco, da bo pri zadušnici. Že pred deveto uro je bila cerkev napolnjena z najuglednejšim občinstvom, in sicer največ z damami visokega rodu. Prišel je celo viceban Ivan Rauch, ki je drugače redkokekdaj šel na spreved ali k zadušnici. Ker mu je bil pokojnik ljub prijatelj in vrstnik, je v tem slučaju napravil izjemo.

Mala cerkev sester sv. Klare je bila vsa zastrita s črnim suknom. V svetilnikih, ki so viseli od stropa, ali bili pritrjeni na stene, so gorele debele voščene sveče, katerih dim in duh se je vil po cerkvenem prostoru. V sredi cerkve je stal s črnim blagom pokrit oder, na katerem je ležala pokojnikova sablja in pokrivalo pred nevsirom srebrnim križem. Na sprednji strani odra je bila postavljena hitro naslikana smrt s koso v roki, ki razdira plemiški grb rodovine Magdičev.

Pokojni Josip Magdič, asesor judicijarne tabule in kraljevi svetovalec, posestnik na Gorenji Konščini v Zagorju, je bil poslednji moški potomec starodavnega plemena. Oženjen je bil z Margarito plemenito Gabelič, hčerjo bogatega legrajškega posestnika. Deklici je bilo komaj šestnajst let, ko se je poročila z asesorjem Magdičem, ki je bil celih dvajset let starejši od nje. Znano je bilo, da se ni omožila iz ljubezni, ker bila je še tako mlada, da ni vedela, kaj je ljubezen, ko je stopila v zakon. Ali baronica Pudencijana Patolič je silno priporočala ta zakon. Ona in njej na ljubo so starši govorili deklici, da je Magdič zelo spoštovan, ugleden in veljavni človek, ki se s svojim umom še povsje na visoko mesto; in to je laskalo mladi deklici, da je brez prigovora podala roko prvemu snubaču, ki je znal prehiteti vse druge. Asesor Magdič se je požuril prositi jo za roko, da mu ne bi nihče ugrabil zlatopernate ptice, kakršna je bila gospica Margarita ali Gita, kakor so jo imenovali v domači hiši. Ni bila samo izredno lepa, temveč tudi izredno bogata. Njen oče, čeprav posestnik, plemič, se ni sramoval trgovati. Sosednjo štajersko je imel živahno trgovino z žitom in živino. Vedel je tudi to, da mu zelo dobro nese, ko je prodajal živež cesarski in de-

želni vojski, ko je šla nad Turke, ali Tokolijeve upornike.

Navadno ljudstvo je govorilo, da plemeniti gospod Gabelič meri cekine in dukate na mernike; če je bil tako bogat, to je najboljšje vedel le on; da pa je bil zelo bogat, na tem ni nihče dvomil in tudi sam ni tajil tega. Žalosten je bil samo, ker ne zapušta za seboj moškega potomca. Imel je samo dve hčeri, Gito in eno mlajšo, ki je omožena z baronom Pejačevićem v Slavoniji.

Asesor Magdič je bil srečen, da je dovel tako ženico na stari dvorec v Gorenji Konščini. Oboževal je svojo mlado soprogo radi njene lepote in mladosti. Takoj v prvih dneh zakona je opazil, da je Gita vzhirava, jezična, a on kakor razumen človek je zvrčal vse to na njeno mladost in se tolažil, da bo s časom že boljše. Mnogo časa je minulo, da se je mlada gospa privadila na brdovito Zagorje in na gorato puščo pod Srančico. A kako lepo je bilo v Legradu, tamkaj v ravnem Medmurju, kjer je bilo po njenem mišljenju vse prijetnejše in za oko ugodnejše. Asesor Magdič je znal temu hitro od pomoči. Prišel je vabiti v goste svoje sosedice, posestnike; grofa Čikulina iz Dolnje Konščine, Horvate iz Budinščine, barone Patačiče iz Zajezde, Orehoškega grofa iz Orehovice, Jelačiče iz Radkoveca in ostale ugledne graščake. Vsi ti so se radi odzivali asesorjevemu povabilu, ne toliko radi dobre njegove kuhinje, kolikor radi njegove lepe gospodinje, da morejo prebiti nekaj ur v njenem obližju. Gospodinja je bila ob tem prilikah zelo vesela in kazala je neobičajen dar za koketnost, ki se ne daja priučiti, temveč mora biti prirojena. Z vsakim je bila enako prijazna, toda tako, da je vsakdo mislil, da je on tisti, kateremu pokloni Gita svoje srce in svojo ljubezen. Toda vsi so se varali. Ona se je vedno vedela držati v gotovih mejah pri poklonih, da so vedno živeli v domu in nadi, ne vedoč nikdar prav, pri čem da so! Primerjali so jo boginji Diani, ki poslušno sledi v lov tropo lovskega psov. Govorilo se je celo, da mlada gospa asesorica od vseh še najbolj odlikuje svojega sosedo, ne več mladega, a zelo finega in elegantnega grofa Čikulina, najbližjega svojega sosedu, a gotovo ni bilo nič hudega pri vsem tem. Gospod grof Čikulin je bil udovec in velik častilec lepih dam. Kakor mnogim drugim je tudi Giti dvoril, morda malo bolj nego drugim, si-

Uncle Sam Says

In the manner of your Navy—**"NOW HEAR THIS"**: You can build up assets of \$4,329 cash in 10 years by adopting a single 3-step plan for saving money. Briefly: decide to start saving now, before you even touch your pay—save systematically, a definite small sum each week—save automatically, enroll today for the purchase of U. S. Savings Bonds by the Payroll Savings Plan where you work. IT'S JUST THAT SIMPLE.

U. S. Treasury Department

cer pa je bila tudi Gita mnogo lepša od ostalih. K temu je bil še Čikulin najbližji sosed njen. Nihče se ni mogel izpodtikati nad tem, ako je večkrat med tednom na svojem ognjenem vrancu odjahal v Gorenjo Konščino, da krajša mladi gospej dolgi čas; igral je z njo šah, ali pa ji je pravil različne dogodbe, kjer je znal večji grof zelo skrbno navajati vodo na svoj mlin, kar je tudi Gita rada videla.

Ko se je približal zimski čas, ko je pričel padati jesenski dež, ali če je sneg zgodaj zapadel, da se ni moglo v Gorenjo Konščino drugače priti, nego na vozu, ni bilo takrat Giti nič več obstanke na deželi. Hitro so se morali odpraviti v Zagreb, kamor je prišel na zimo velik del plemstva, da tam čim ugodnejše prežive nadležno zimo. Gospod asesor Magdič je takrat reševal v Zagrebu zaprašene pravde, a njegova mlada gospa se je zabavala in živela je v misli, da njena lepota in mladost slavita največjo slavo povsod, kamor le prihaja. Preveč bi bilo, ako bi se pripomnili, da so ji bile radi tega druge zavide.

Lepa Gita ni mnogo marala

za zavist znank; še bolj jo je dražilo to, da je osvajala eno možko srce za drugim. Tudi sam njen mož, na videz hladnokrvnen asesor, ni nikdar našel povoda, da bi svojo mlado soprogo samo iz daleka karal, da je ne ugnana v osvajanju moškega spola. Njemu je celo ugajalo, da ima tako ženko, da ga zavida "ves svet". Te njene nasprotnice so vendar zelo rade zahajale v Magdičevo hišo, ako jih je gospa Margarita povabila na plesno zabavo, ki se je pričela ravno takrat razvijati v boljši zagrebški družbi. Od grofice Erdody, Draškovičeve in Keglevičeve so se navadile tudi druge plemenitašice na plesne zabave, ki so jo zelo rade gojile v svojih dvorcih med zimskim časom. Za te se je pogajalo plemstvo, zbrano čez zimo v Zagrebu, Varaždinu in Karlovcu.

Gospa Margarita pl. Magdičeva je dajala vseeno najfinejšje zabave v najboljših krogih v Zagrebu. V njeni hiši, zgrajeni v bližini samostana sester sv. Klare, se je shajala v soboto po zimi mnogoštevilna družba plemičev in grajščakov, ki so radi zahajali v Magdičev dvor, vedoč, da se nikjer ne morejo tako fino zabavati, kakor ravno pri njem.

Čeprav je kmet zastoj delal svojim grajščakom, čeprav je imel Magdič precej gotovine, ki mu jo je prinesla njegova žena, so take zabave stale mnogo denarja, da se trošilo toliko denarja, da so se bogataši upirali slediti razkošni plemkinji. (Dalje prihodnjič)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

OŽIVITEV ITALIJANSKO-MADŽARSKO IZMENJAVE

Mešana trgovinska komisija za blagovno izmenjavo med Italijo in Madžarsko je sporazumno določila nove kontingente blaga, ki jih bosta izmenjali Italija in Madžarska. Med drugimi lahko italijanske carinarni-

ce dovolijo neposredno uvoz naslednjega madžarskega blaga: živino za zakol 3.000 glav, zaklano perutnino 800 ton, zaklana teleta 400 ton, jajca 2.600 ton. Na isti način bodo lahko italijanski uvozniki uvozili naslednje blago, za katero pa je potrebno ministrsko dovoljenje: prašiče 3.000 glav, divjačine za 15 milijonov lir.

Italijanski izvoz predvideva naslednje dodatne količine blaga: vlakna 850 ton, barvila za 35 milijonov lir, rajon 220 ton; z ministrskim dovoljenjem bodo lahko iz Italije izvažali: kemične proizvode za 30 milijonov lir, žvepleno kislino 5.000 ton, ferofilij 90 odst. za 10 milijonov lir, cinjene pločevine za 25 milijonov lir, električni

VAŠI ČEVLJI
BODO ZGLEDALI KOT NOVI, ako jih oddate v popravilo zane slivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvotno delo.

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

ALI KASLJATE?
Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad.
MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd. — IV 1-9611

KO OBIŠČETE RAZSTAVO ŽIVIL

● Ne pozabite vprašati za brezplačno knjižico "Food is Fun," ki je ilustrirana in vsebuje recepte in sugestije za obede. Dobite pri stojnici East Ohio Gas Company na razstavi živil v Public dvorani.
To priročno knjižico dobite le na zahtevo.

Chicago, Ill.

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Commercial Artist Wife, 3 small children urgently need 6-8 room house or 1st floor apartment with yard. Near school. Any good location N. W. Moderate rental. — ROKwell 2-0304.

RESPONSIBLE Business Man and Family want 2-3 bedroom unfurnished apartment or house. Any good location N. Prefer Rogers Park. \$125 maximum. — DElaware 7-7383. 8:30 a. m. to 5:30 p. m. Opperman.

PLEASE give this family a Home! — "There's just four of us. My husband, 2 nice little babies, and I. We're very desperate. We need a 4-6 room unfurnished apartment. W. or NW. We've been living in 1 room, and it's terribly crowded. After looking for 4 years, we still hope to find one person with a heart and give us a break! Please phone: ALbany 2-2627. Slovenc.

RESPONSIBLE Couple — Both Employed urgently need 3-4 room unfurnished apartment. Must have 1 bedroom apartment. Any good location. South. Near IC. Moderate rental. Call after 10 a. m. — REgent 4-4688.

RESPONSIBLE Clean Polish Catholic Family urgently need 4-5 room unfurnished apartment. South. Will decorate. Moderate rental. — ENglewood 4-9484.

RESPONSIBLE Single Man — Owns Advertising Company — needs 1-2 room unfurnished apartment. N. or near North. — SUPERior 7-9313. 9 to 5.

RESPONSIBLE Couple — Child need 3-5 room unfurnished apartment. Prefer N. W. Moderate rental. — AVenue 3-7487.

RESPONSIBLE Industrial Executive — family of 3 — 1 child need 5-6 room modern house or apartment. Any good location. Chicago or West suburbs. Will take good care of your property. — SUNnyside 4-2222.

FEMALE HELP WANTED

Salesladies for New Woolworth Store
OPENING AT 2405 DEVON AVE.

Full time — 9:30 a. m. to 5:30 p. m. Exceptionally Good Pay.
CAN ALSO USE PART TIME SALESPeople
FINE WORKING CONDITIONS
F. W. WOOLWORTH CO.
2405 DEVON AVENUE

material za 15 milijonov, kamione za 200 milijonov lir, nadomestne avtomobilске kose pa za 150 milijonov lir.

FOR — CHICAGO
and all sections of the Midwest
OUR ADVERTISING REPRESENTATIVES are the
Chicago Advertising Co.
139 N. CLARK ST.
CHICAGO, ILL.
DEarborn 2-3179

ITALIAN ADOLPH'S
Adolph says if you don't like my food I'll take you to dine at another place.
1045 N. RUSH STREET,
DEarborn 7-9221

BUSINESS OPPORTUNITY

HERE IS A GOOD BUY — Gas Station for quick sale. Good trade established. Lively location. Ogden and Washington. — Call from 7 a. m. to 5:30 p. m. HAYmarket 1-9106.

HERE IS A GOOD BUY — Grocery and Meat Mart. Good location. 6 years established. All new equipment and new fixtures. Come out and see for yourself. Best offer takes. — 2514 Chicago Ave., ALbany 2-8840.

HERE IS A GOOD BUY — Portrait Studio and Photostat business in good location. Capital Theater. Lively good business. — 7947 S. Halsted. — HUDsón 3-3174.

GAS STATION — Modern 3 stalls located 2519 N. Cicero Ave. 10,000 gallon average. \$3,500 will handle inventory and equipment. — Call for appointment Mr. Fulrath, ROdney 3-1300.

COCKTAIL LOUNGE
All modern 6 room including apartment above. Vicinity Chicago and Austin Aves. Owner.
ESTerbrook 8-2140

GOOD BUY — Beauty Shop established 2 years. Leaving for service. Must sell. Good location. Chatham District. — SOUTH Chicago 8-2938.

GOOD BUY — Shoe Repair, Hat and Shine business. Unlimited opportunity for right party. Very reasonable. Established. Good trade 15 years. Look into this. — LONgbeach 1-1869.

BEAUTY SHOP — For sale or rent. Beautifully equipped. Good location: 15 years established clientele. Very fine opportunity for right beauty operator. Call Standard Oil Station, Prairie & Lee Sts., Des Plaines. — Phone: VANDerbilt 4-6162.

HELP WANTED—MALE

TOOL MAKER
TESTER
LINE INSPECTORS

In modern recorder plant. Near Bus, "L" and Street Car. Good starting rate. Automatic increases.
NO LAY-OFFS IN 3 YEARS.

STAR PRODUCTS
221 E. CULLERTON

FEMALE HELP WANTED

GENERAL HOUSEWORK AND Plain Cook. Fond of children. Own room and bath. Electric dishwasher and Bendix. — WILmette 5038.

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:
JOHN RENKO
1016 East 76th Street
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:
JOHN STEBLAJ
26851 Oriole Avenue
REdwood 1-4457

Za newburško okrožje:
FRANK RENKO
11101 Revere Avenue
DIamond 1-8029

URADNIKI DRUŠTVA "LOŠKA DOLINA" za leto 1950

Predsednik Frank Baraga; Podpredsednik John Lekan ml.; Tajnik Frank Bavec, 1097 E. 66 St., HE 1-9083; Blagajnik-zapisnikar John Leskovec; Nadzorniki: John Lokar, Frank Turek in Tony Petkovšek; Zastopnik Kluba društev SND John Lekan ml.; Zastopnika Klub društev Slov. doma na Holmes Ave. Frank Znidaršič in Gasper Knafelc.

Seje se vrše vsako tretjo sredo v mesecu v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

MATHEW'S RESTAURANT

14632 LAKE SHORE BLVD.
PRIJETNA RESTAVRACIJA — LEPO, SNAŽNO.
DOBRI OBEDI PO ZMERNIH CENAH.
Odrpito tekom delovnih dni od 8.30 zj. do 8. zv.

EMPIRE COAL—8202 Broadway

OLGA POCOHONTAS
IMAMO VSAKOVRSNI PREMAG NAJBOLJŠE VRSTE
VES PREMAG DOBRO ODBERAN
VULcan 3-3416
Anna Fortuna, lastnica

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. ZUPNIK nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticaliralo in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je
Dr. J. V. ZUPNIK
6131 ST. CLAIR AVENUE
vokal East 62nd Street; vhod samo na East 62nd Street.
Urad je odprto od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel. ENdicott 1-5013

Mary A. Svetek

POGREBNI ZAVOD
LICENCIRANA POGREBNICA
478 E. 152 St. — KE 1-3177
POGREBI PO ZMERNIH CENAH.
LEPL DOSTOJANSTVENI
Ambularna posługa podnevi in ponoči.
Vršimo vse notarske posle.
Pogreb oskrbimo kjerkoli in po vsaki ceni.

V BLAG SPOMIN

ob prvi obletnici smrti blagopokojne

FRANCES WOLF

Zatislila je svoje mile oči dne 14. novembra 1949.

Bodi ji ohranjen blag spomin!
Žaluoja družina
Cleveland, Ohio, dne 14. novembra 1950.